

Redactiunea

se affia in

Strat'a lui Leopoldu Nr. 44.
Scrisorile nefrancate nu se primesc
decatu numai de la correspundintii re-
gulari ai „Federatiunii.” Scrisori
anonyme nu se publica. Articlii tra-
misi si nepublicati se voru arde si nu-
mai la cerere espre sa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnal politici, literari, commerciali si economici.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Invitare

de Prenumeratire la diariul

FEDERATIUNEA

pre curelui annului 1875.

Constituile de prenumeratire remanu
de papa acum. — Onor. cettori sunt
gati a se insinua de temporu si in tota
templarea in primele dille alle lui Ianu-
a, ca-ci insinuarile intardiate causa multe
curcature in tiparirea adreselor si in
editiune. — DDi restantieri sunt rogati
si refuz detori's, ca ei altintre si preste
cu restantie permaninti, noci R-dactiu-
ri nu poto plini cu accuratetia detorintele
alle. — In timpul absentiei Redactorului
si ivitu irregularitat in speditiune, DDi
clamanti se binevoiesca a iosemná nrii ce
au primitu, ca se li-se pota tramitte,
a deca in lips'a nrloru superflui nu s'ar-
te, li-se-va serie bunu inante pro an. viit.

Redactiunea.

B.Pest'a, 12/24 Dec. 1874.

Camer'a deputatilor Ungariei du-
ce vota legile de dare cerute de mi-
strulu financielor se prorogà pana
8 Ian. 1875. — Lupt'a electorale se
cepe in tota tierr'a prin alegerea co-
stetelor centrale, in cari fie-sce care
tinde a-si alege omenii sei. Re-
minarile imprumutate se si ince-
ra; deakistii striga in contra abusuri-
ri ce ar comitte opositiunea, éra ace-
a in contr'a silei celor de la potere
eca si unii si altii se voru fi servindu
felurite appucature numai pentru ca
si assecure ici colo majoritatea. —
diariele ce servesc de organe parti-
guvernamentale inregistreaza cu pla-
re scirile ce sosescu despre constitu-
ea comitetelor electoral, firesce tote
vorabili petru guvern, ca-ci abia
cate-va locuri potu isbuti oppositiu-
a d'a constitut comitete elect. cu ma-
jitate oppositionale. Cum ar si poté
fa altintre, candu virisliti stau
etotindene intru ajutorul omenilor
vernului adeca sunt creati a sprigini
si cellu mai tare. — Dupa cum e fa-
ta legea elect. guvernulu la nouele
geri trebuie se reessa invingatoriu;
ang'a mameleciilor nu se va impun-
a de nu se va immult; intrebarea
mea guvernulu actuale seu altulu va
la potere, este forte indiferinte, ca-
pri care guvern, cu ori ce sistem
succede la potere majoritatea i este
securata.

Dar cu acesta majoritate, de care
vernulu dispune de 9 anni, totu nu
va sistá deficitulu deca nu se va ur-
alta economia — si dupa arretarile
nisiunei finanziarie deficitulu nu face
mai 15 millione, precum vre Dl.
lyczy, ci 27 millione, ceea ce arreta
u de mare esste bol'a financiaria a
gariei.

De si Bismarcu a triumfatu (vedi
file electr.) a supr'a rivalului seu,
si diariele officiose se espectoreza
multa vecementia in contr'a bietului
jurnal orasienescu, ca n'ar fi fostu
nullu de aspru in judecat'a sa, dar
sta incriminatire este mai multu
scopulu d'a se face pressiune a su-
forului d'a dou'a instantia, la care

au appellatu si contele Aranimu si pro-
curatur'a reg. — Deca Bismarcu se ser-
vesce de assemene arme de intimidare
apoi unde mai este libertate in impe-
riulu nemtiescu esilata fiindu chiaru
si de la tribunale? Bismarcu nu mai
respecteza nemica, neci chiaru consciinti-
ti a judecatorilor.

Camer'a Romaniei se occupa cu
discussiunea si votarea proiectelor de
legi ce i s'au presentat de guvern a
nume proiect de lege ptu suprimarea
judecatorilor de pace de a trei-a classe
— d'a se desparti in doue sectiuni tri-
bunalulu de Mehedinti, etc. si au votat
legea silvanale (relativu la paduri.) Se-
natulu discute proiectul de lege relativu
la modificatiunile de introdussu in codi-
cele penale in ceea ce privesc institutulu
juratilor si proiectul d. l. relativu la
reinfintiarea granarielor (magazine
de resvera, pătule) pentru ajutorarea
poporatiunei rurale in timpu de lipsa.
Dep. Al. Catargiu (rudá a presidintei
lui consilului minist.) a facutu in sied.
merei de la 6 Dec. a. c. doue modifica-
tiuni, una relativu la 2 mill. lei pentru
creditulu agricol, alt'a pentru impar-
tirea in mice loturi (parcellarea) a mo-
sclorul statului ce se voru vinde spre a
le pote cumpera si satenii.

Organulu partitei independinte
„Egyetertés” publica una epistola a
lui Lud. Kossuth, prin care es-guverna-
torul Ungariei impulpa pre unguri a
desvoltá activitate in congregatiunile
comitatense pentru suruparea pactului
dualistieu, prin care se ingropu inde-
pendint'a Ungariei, ajunse si pana cum
la sapa de lemn, mai allesu d'in caus'a
unitatii territoriului de vama. — Terri-
toriu de vama separatu este essintitia
de statu separata, éra unitatea territo-
riului de vama este contopirea, progres-
siv'a saracie a Ungariei. „Pucina éatu
e autonomia comitatense, — dice Kos-
suth. — este de ajunsu spre a se re-
 vindicá drepturile tierrei. Activitate
dara, activitate si éra activitate, acest'a
este propagand'a ce pote produce re-
sultatul deplinu.

Tarde post festa. Autonomia mu-
nicipale au ingropatu-o fisi natiunei
magiare de fric'a natiunilor collocui-
torie, facandu ca neghiobulu ce au ta-
iatu creang'a pre care stetesse. Caint'a
este tardia si catastrofa nu se mai pote
inlaturá. — Precum ati semenatu asiá
veti si secerá. — Guvernulu si camer'a
Ungariei forfecandu mereu libertatile
constitutionali a tierrei cu scopu d'a
sugrumá natiunalitatile, n'au vediutu in
scurt'a loru vedere, ca taia si nervulu
de vietia a natiunei magiare. Ce ur-
meza acum? Poena peccati.

Deputatii nationalitatilor au re-
dicatu cuventulu decaté ori camer'a
ciungariá, dupa voi'a guvernului, li-
bertatile constit. alle tierrei, dar cu-
ventulu loru au fostu versulu cellui ce
striga in desiertu, ba li-se daceá ca sunt
agitatori si inimici ai statului. Inimici
si capiati sunt acei-a, cari lucra dupa
principiulu „ardia mor'a, numai ca se
ardia si sioreci.” Munte soythica, tur-
burata de egoismu, calvinismu si esclusi-
vismu nationale.

Diariul offic. de B.Pest'a publi-
ca doue decrete imp. cu dat'a Viena a
25. Novembre, 1874. prir cari Dr. Vic.
Mihali este numit Eppu pentru dieces'a
gr. catolica romana a Logosului, éra

Ioanne Pászteryi Eppu pentru dieces'a
gr. cat. rutena a Muncaciului. — Pr.
SS. Parintele Eppu Victoru Mihali este
si preconisatu de cáttra Patriarculu Ro-
mei. (Vedi scirea electr.) si in 28. l. c.
va depune juramentulu de fidelitate in
manile domnitorului. Dupa ace'a va
pleca immediat la Blasius spre a se
consecrá. (Dupa informatiunile ce le
avemu, consecrarea va urmá numai
cáttra diu'a SS-loru trei ierarci, 30.
Ian. st. v.)

In contr'a importarei parositei cuno-
scute sub numirea de *Phylloxera vastatrix*
(vermuleti mi-roscopici) ce prepedesce vi-
niele, ministrulu de comerciu G. Bartal au
luatu mesure aspre, prin ordinatiunea s-
d'in 15. Dec. a. c. cáttra tote jurisdictiunile
tierrei, oprindu importarea vitelor d'in
strainatate preste totu, precum si d'in prov-
inciele austriace si d'in regatulu Croatiei,
sub pedepsa de 50—100 fl; a fara d'acesta,
coi ce voru calcá proibitiunea, voru fi ju-
decati pre callea legii a recompensá tote
daunele ce s'ar causá prin neobservarea or-
dinatiunei.

Diariul offic. publica *conspectul
locurilor in cari se voru infintá notariate
publice*, cu urmator'a ordinatiune a mi-
nistrului de justitia :

„Pre temeiulu SS-loru 211. si 212.
articol. de lege XXXV. d'in an. 1874.
relativu la numerulu si locurile nota-
riilor publice ordonu precum urmeza:

1. Posturi de notari publici se sis-
temiseza in acelui numeru si in acelle
locuri, cari sunt fissate in conspectulu
publicatu dimpreuna cu acesta ordi-
natiune.

2. Comissiunile din partea judecato-
riei au a se dá — in intielessulu SS.
124—131 din art. de lege citatu si con-
formu ordinatiunei melle dato 17. dec.
a. c. nr. 4163, basate pre acelui art. de
lege — acelui notariu, la a căru locu
de residintia respectivulu cercu judecato-
rescu este avisatu in conspectulu
publicatu cu ordinatiunea presenta.

3. In atare cercu judecatorescu, in
care, dupa conspectulu publicatu cu ordi-
natiunea presenta, este sistemisatu
postu de notariu publicu, dar' nu este
completatu, dispune in privint'a agen-
telor de notariu publicu aline'a a dou'a
a §. 214. resp. §. 23. din citatulu art.
de lege.

Budapest'a, 17. dec. 1874.

Dr. Teodoru Pauler, m. p.

*List'a locurilor de notariate si numerulu
notarilor sistemisati.*

Abrudu *) 1, Aradu 2, Pesc'a 1, Si-
ria 1, Beusu 1, Bistrit'a 1, Giula 1, Bo-
ros-Ineu (Enopole) 1, Brasieu 2, Székelyhid
1, Mercuria-a sc. Cicului 1, Desiu 1, Deva
1, Fagarasiu, Alba-Iulia 1, Orestia 1, Hati-
egu 1, Hustu 1, Clusiu 2, Huedinu 1, Baia-
de-Crisiu 1, Logosiu 1, Tergu-Muresiului
1, Sigetu (Marumuresiu) 1, S. Reg'nu 1,
Mediasiu 1, Bai'a-Mare 1, Becicherecu-mare
1, Aiudu 1, Careiu-mare 1, Sabiu 2, Sa-
biciu 1, Seleusiu-mare 1, Oradea-mare 2,
Salont'a-mare 1, Nasaudu 1, Nyiregháza
1, Ord'a-mica 1, Oravita 1, Seghisor'a 1,
Rupea 1, S. St. Giorgiu 1, Ghierl'a 1, Sat-
mariu 1, Segedinu 2, Simleu 1, Timisior'a
2, Ving'a 1, Lipov'a 1, Turd'a 1, Palanc'a
1, Versietiu 1, Zelau 1, Beseric'a-alba 1,
Caransebisiu 1, Panciov'a 1, etc.

*) Insistam numai locurile cu poporatiunea roma-
nesca.

Pretul de Prenumeratire :
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a :
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbra-
pea fiese-care publicatiune sepa-
ratu. In locul deschis 20 cr. de linia.
Un exemplar costa 10 cr.

*Appelul Comitetului de resistentia
din Bacau, pentru subscriri la redicarea
unei statue lui Stefanu Cellu Mare.*

Romani!

Sunt patru secole de candu plana
asupr'a destinelor Romanismului si
Crestinismului, influenti'a bine-facato-
ria a unui Erou pre care contimpuranii
sei l'a pronumit: *Cellu Mare si Bunu* ;
éra strainii: *Cavalleriu altu Crestinatit*.

Pre cátu Romanii s'au luptat
contr'a inimicilor, pentru tiera si legi;
n'au avutu nici timpulu nici midiocle
a se cugetá la redicari de monumente
pentru eternisarea memoriei luptato-
rilor.

Mai in urma, cátu au gemutu
tierri'a sub jugulu Domnilor Fanarioti,
nici că se cugetá la acest'a: demoraliza-
rea si coruptiunea politica le secasse
isvorulu a ori ce simiuri nobile.

De la 1848, de mai multe ori s'au
propus a se redicá statua lui *Stefanu* ;
dar incercările n'au reusit u numai din
nestaruintia.

A mai amaná acesta detoria in
presentu, ar fi crima nationala; si de
aceea subscrissii n'au pregetat a luá
initiativ'a, pentru a carei-a realizare nu
voru crutiá nimica; siguri fiind că des-
cendentii cellor ce si-au versatu san-
gele la Bai'a, Racov'a, Resboeni, Cos-
minu, spre a ne, pastrá tierri'a nu voru
si mai avari de bani, de cátu stramosii
loru *de sange*.

Asiá dara, tari in credint'a nostra
facemu appelu toturorul Romanilor,
spre a depune obolulu loru la Redica-
rea unei statue equestre lui Stefanu V.
cellu Mare si Bunu, in Urbea Ber-
ladulu.

*Colonelu Lecca, A. Villner, C. Platonu,
M. Climescu, C. Radu, N. Mortianu, D.
Holbanu.*

Credemu că Romanii de d'inceo se
voru indemná a offeri obolulu loru pentru
realisarea acestei opere nationale, fara ca se
avemu trebuitia d'a-i mai indemná si noi,
adaugem numai spre cunoscinti'a respecti-
vilor că offertele au a se tramite la
adress'a Dui Cassariu C. Platonu in
Bacau.

R. ed.

Unele Reflessiuni.

In cestiuni de interesu publicu.

II.

Miser'a justitiei nostre in tota tierri'a
provine in prim'a linea de acolo, că judecato-
riei intocmai ca si advocationi nostri in cau-
sele processuale sunt siliti a cauta mai nain-
te de tote formele prescrissa in lege, si nu-
mai dupa ce casulu subversante si-a afisatu
form'a, se trece la apretiarea dreptatii va se
dica: la noi lucrulu principal este forma-
litatea si daca n'ai afisatu forma prescrissa,
ti-ai perduto processulu chiaru se fie fostu
dreptu si curatul că sorele, unu mare reu
provine dar' de acolo, că nu se cauta nici
candu adeverulu materialu seu *dreptatea*,
nu se ieau in considerare faptele juridice,
(facta) ei formele. De multe-ori sateanulu
daruitu de la Ddieu cu minte sanetosa nu
este in stare a pricepe: cum densulu si-a
potutu perde unu processu, despre care tota
lumea scie si vede, ma i spunе chiaru si ju-
decatoriu, că ellu are *dreptu* si că *drepta-*
te este pre partea densului. Form'a, forma-
litatea cea prosta este de vina, că-ci ea
uicide *dreptatea*.

Si-apoi, daca cauti la multimea forme-

loru la distinctionile cele fine, ce ai să te cetești numai pînă sîrile legii, căci le-gislatorulu celu inteleptu a avut destulă grigo de a nu-si exprime apriatu intentiu-ne: trebuie să te cuprindă mirarea, cum in Ungari'a cea constitutională, în a cărei parlamentu dai de o multime de iurișprudenti s'a potutu toleră de unu sîru de ani o pro-cedura atât de confusa, uccidetore de spîru si — dreptate! te cuprindă dicu mirarea: de ce nu s'a acceptat de multu procedura cea mai corespundetore, ce se aplică de la incepțulu acestui secolu mai prin tote statele apusene din Europa, adeca: procedură *immediatu-verbală*.

Pentru de a se potă pricepe mai bine chiaru si priu unu laicu cele ce urmează mai la vale trebuie să amintescu acă indată, că praca juridica in decursu de mii de ani pentru cautarea si afarea adevărului re-spective a dreptății s'a desvoltat in două directiuni principale, una este procedură *scripturistica* și libellatica altă: procedură *verbală*.

Acolo, unde s'a primitu procedură libellatica, totu imprejurările unui procesu fie acelă ori cătu de simplu, se punu pre carthia si judecatorulu de josu de la primă instantia pana susu la forulu supremu are să judece numai ex actis et allegatis, va să dica din actele scrisce parte prin judecatoriu, parte prin advocatii respectivi; er' acolo unde procedură verbală este introdusa, judecatorulu nemediulocită vine in coati-gere cu partile litigante, si fara de a privi la stare formalitate si fara de a se perde in labirintul actelor, pana atunci cauta si ispitește imprejurările, pana candu i succede a scote la lumina — adevărulu si *dreptatea materială*.

Diferinta cea immensa, ce esiste intre acest două procedure, bate la ochi indată la primă vedere.

In procedură scripturistica multu, seu mai bine: totu aterna de la dibaci'a advo-catului. Celu ce are talentu de a suci si a resuci formalitatea si legea in dreptă ori in stîng'a, dupa cum clientului seu i vine mai bine la socotela — acelă in cele mai multe casuri a cascigatu processulu seu *pre contă adevărului si a dreptății*, căci judecatorulu sub pressiunea sistemului li bellaticu, avandu a judecă numai dupa cele ce s'a scrisu in acte si allegate, — imprejurările ventilate trebuie să le aplică formalitatii prescrise si-litu a judecă adeseori ma asiu pote dice, cele mai multe casuri in contra convîngerei sale si in contra dreptății. Judecatorulu are să enuncie *dreptatea formală* dar' nici de cătu *dreptatea materială* seu: dreptatea adevărata pură si nerestornabilă cade victimă a formalitatilor; si asie se intempla mai tot-deuna, că judecatorulu ca omu nu credeasca, ce ellu a enunciatu, ca judecatoriu.

Nu asiu la procedură nemediulocita verbală.

Aici-a judecatorulu *precum la primă asă si la a două instantia* vine in atingere ne-mediulocita cu partile litigante, atât de acorū si incatu, cătu si pre martori i ci-tăza inaintea sa, i intrăba la tote imprejurările in dreptă si 'n stang'a pan' cerue adevărulu si dreptatea. Cu alto cuvinte: judecatorulu scruta pana candu alla *dreptatea materială* fară că in funcțiunea sa să fie legat de atate forme si formalități că in procedură scripturistica.

S'a si introducește această procedură ne-mediulocita verbală in Francia, Germania, Italia, Anglia ma și in România, numai la noi nu, de si acăstă s'a dovedit de unicul si de celu mai efficace modu intru descoperirea adevărului si a dreptății in casuri de certă.

Cumca procedură nemediulocita este cea mai bună si cea mai corespundetoria; acăstă o recunoștește de multu sciuntă ju-ridica atât in teoria, cătu si in praca, o recunoște si juristii din Ungari'a fără nici o excepție, o recunoște si comisiunea justitiei a parlamentului nostru de la mare pana la celu mai micu.

E bine! voru intrebă negrescutu multi, de ce, deci, nu se introduce si la noi acestă procedură verbală.

Nu crede, dle Red. că procedură ne-mediulocita verbală n'ar fi astăzi apriji a-peatori in acesta comisiune; din contra,

afara de unicul Horánsky, care era-si numai din punctu de vedere politicu ce-lu vom aminti mai la valle, s'a declarat pentru sustinerea procedurăi libellatice, toti mem-brii comisiunii recunoscu' nerestornabili-tatea argumentelor teoretice si practice, ce se addussera inainte pentru acceptarea verbalitatii; ma deputatulu Teleszky, că re-ferintele novele de procedura civilă, chiaru elaborasse unu proiectu de procedura basatu pe verbalitate. Acestea proiectu s'a desbatutu prin cei 15 membri ai comisiunii 3. dile neintreruptu, la carea a luat parte insem-nata si ministrul de justitia si resultatul fu: că *majoritatea* cu tote acestea s'a declarat *astădată* pentru sustinerea procedurei scrip-turistica, incătu apoi sub pressiunea imprejurărilor, minoritatea (Bonciu, Matolay, Hodossy, Baltazaru Horváth, Besanu si Matuska) in frunte cu Teleszky au fostu necessitatii a lăsă să cada principiulu ver-balătău nemediulocite — numai pentru acelui castigu, că baremu in alte cestii uni ponderose din procedură civilă se li-se asigure unele reforme insemnate, prin cari minoritatea crede a corege inconvenientele procedurei noastre de astă-di, precum: incetarea curții de cassatiune si contopirea ei in Curia, si prin urmare: deciderea gresicelilor formale totu prin acelle-a-si foru, deodata cu meritulu; apoi tr. nspunerea cau-selor bagatelle la forulu politico-adminis-trativu pentru a se lati competenția si agendele autonomiei municipale etc. Minor-itatea deci numai impinsa de opportunitate, dupa primirea reformelor amintite in cadrul procedurăi celei noue, a renunciatu deocamdata de a-si realiză dorintă in pri-vintă unei reforme radicale.

Si acum venin la motivele majoritatii, cu cari ea a combatutu inaufragarea proce-durei nemediulocite verbale.

Ministrul Pauer care alcum dintr-o toti ministrii actuali este celu mai isti-tuatoru, dar' reu politicu, in primă linia a luptat cu argumente sofistice si fictive

Densulu, de si este amicul procedurăi verbale, se dechira pentru sustinerea proce-durei libellatice, de ora-ce

1) parlamentul l'a indrumat a elab-ora numai o novella spre corregerea de-fectelor procedurei presente (art. de lege LIV. din an. 1868.) prin urmare i-au fostu legate manile de a proiectă reforme radicale.

2) prin straformarea radicală a tribu-nalelor s'ar provoca o mare sguduire mai vertosu la tribunalele de a două si a trei-a instantia, ceea ce nu este de doritu pentru sustinerea autorității judecătorilor.

3) nici judecatorii nici advocatii nu cunoscu procedură immediată verbală, chiaru si procedură de astă-di abia acum'a o sciu si o pricepu abia.

4) curtea de cassatiune, fiindu pusa in vietă de 7 anni de dille a stabilitu șres-tice unitate si conformitate in procedura, cu carea publiculu este dejă deditu.

(Va urmă.)

Publicarea protocoolelor carti-lor funduare in Transilvania.

EDICTU

despre publicarea cartilor funduare pregatite respective suscepute in comunele tienatoria de sedri'a judecatorésca din Sabiu, impar-tite judecatorielor cercuale din Sabiu, Saliste si Mercurea; mai incolo in comunele tie-natorie de sedri'a judecatorésca din Medias si imparitate judecatoriei cercuale din Elisabetopol, imputernicita cu afacerile in trebile cărtilor funduare; in fine in comunele se-drii judecatoresci din Hatieg: Mosteanu de josu, si de susu, si Tădesti tienatorie de judecatoriu cercuale de acolo.

In urmă ordinatiunei inaltului ministeriu reg. ung. de justitia d. 14 Septembrie 1874. N. 26,453 in privintă mentiunile lorelor operate de carti funduare se facu cunoscute următoarele:

I.

Localisarea pentru introducerea carti-lor funduare este pre deplin terminata

a) in comunele sedrii judecatoresci din Sabiu, imparitate judecatoriei cercuale de acolo, adeca in comunele: Sebesiulu de josu, Boiu'a,

Bungardu, Sadu, Dai'a, Bradu, Sebesiulu de susu Casiclui, Hamb'a, Cristianu, Siur'a-mica, Cisnădior'a, Turnisoru, Lomaešiu, Mohu, Siur'a-mare, Cisnădja, Avrigu, Poplac'a Porcesti, Racovita, Resinari, Rusciori, Rusiu, Secadate, Nou, Slimnicu, Seliște, Gusterititia, Talmaciul, Rosia si Vestemiu;

b) totu in comunele sedrii judecatoresci din Sabiu tienatorie de judecatoriu cercuale din Saliste, adeca, in comunele: Galesiu, Gur'a-Riu, Cacova, Magu, Orlatu, Sacelu, Saliste, Sibiu, Tilisc'a, Valea;

c) in comunele sedrii judecatoresci din Sabiu, imparitate judecatoriei cercuale din Mercurea, adeca in comunele: Alamoru, Buzdu, Debarc'a, Drasiovu, Aciliu, Ungurei, Dorstatu, Carpenisiu, Apoldu de Josu, Singatun, Comite, Gussu, Apoldu-mare, Ludo-siu-mare, Amnasi, Poian'a, Presac'a, Reciu, Rodu, Garbiv'a, Sinn'a, Mercurea, Toparcia;

d) in comunele judecatoresci din Medias si imparitate judecatoriei cercuale Ibasaleu cu imputernicita cu afacerile in trebile cătilor funduare, adeca in comunele: Malenkrag, Domaldu, Felt'a, Filitelnicu, Ghiahsiu, Hog-vilagu, Hundofu, Feliciu, Cundu, Seleusiu-micu, Laslelu-romanu, Solmosulu romanu, Rondot'a, Smigiu, Almi'a Noulu-sasescu, Laslulu-sasescu, Ormenies, Sanctu-Ivanu, Magierusu, Ernea, Siarosiu, Senerusiu, Valdin-hiu, Zager'a, eschisa din publicare de acum remane comun'a Crisul pentru com-a-sare: in fine

e) in comunele tienatorie de sedri'a judecatorésca din Hatieg, si de judecatoriu de acolo, adeca incomunele Mestecanu de Josu si susu, si Tădesti unde localisarea acum s'a finită.

Cătile funduare pre deplineterminate a comunele mentionate, dimpreuva cu regi-strele parcelarie de posessiune, si desemnul liniamentelor de acele tienatorie se voru transpunere de la 1 Ianuarie 1875. la oficiile de cărti funduare ordinate langă judecătoriile mentionate sub II. unde a le vedo ori cui e permis u orele oficiose.

II.

Afacerile de cărti funduare le proveze:

1) sedri'a judecatorésca din Sabiu pen-tru comunele sub I., a, b, si c.,

2) judecatoriu cercuale din Ibasaleu cu imputernicita cu afacerile in trebile cătilor funduare pentru comunele enumerate sub I. d. in fine

3) sedri'a judecatorésca din Hatieg pentru comunele enumerate sub I. c.

III.

Cu privire la trebile si afaceri le oficiose care se voru incepe cu 1 Ianuarie 1875 la fiecare din judecătoriile susu insemnate se emittu urmatorele provocatiuni si dispozitiuni:

1) Se provoca tote personele cari in urmă vre-unui dreptu de prioritate, de pem-nuori de arenda, avandu inca pre tempulu autenticare protocoolelor cartilor funduare, seu celu patru castigatu inainte de 1 Ianuarie 1875 credu că potu să pretinda vre-o indreptare intregire, descriere, adaugere, seu stramutare in protocoole cartilor funduare, sau in privintă compunerile corpului funduarii, seu a relatiunilor de posesiune in-tabulate: cu aceste protensiuni pana inclusiv la 31 August 1875 cu atât de multu si mai vertosu să le insinuie, cu cătu la din contra acelui care a castigat in prima parte a legii in 1875, voru remană in valoare fă-si cu acel castigator si creditori ipotecanoi, cari au castigatu dreptu de proprietate, seu de pemnu dupa diu'a acum mentionat.

2) Acellea pretensiuni, cari se bazează pre deobligamintele urbariale, seu alte re-strictie de acea natură, regulate prin patru din 21 Iunie 1854 edata in foia de legi in-teriale, bucată LV. Nr. 151 suntu eschise de la provocarile editale spre insinuare demonstreaza, precum si de la pertractare obiceiuite in urmă edictelor fara deosebita, fă acelle in protocoole de localisare prenotate, ori bă.

3) Terminii edictali prescrisi in alii precedenti, nu admittu nici prorogare, nici justificare ori innoire de procesu.

4) Publicatele protocoole, funduare voru consideră si conduce de la 1 Ianuarie 1875 incepând cu cărti funduare confor-mul codicelui civil generale; deci incepând de la diu'a mentionata, dreptu nou de proprietate, ipoteca ori alte drepturi reali asupră bunurilor nemiscăzute introduse in ele, se voru pută castigă si transfera asupră altora, precum si a se stănu mai prin intrebulari legale in acele casă fara de a deroga in se pretensiunile asupră acestor bunuri nemiscăzute mainaințină stigate, insinuate si legitimate in termenii edictale.

5) Prescriptele dupa cari voru avea a se indeptă partile si judecătoriile la plenirea si executarea trebilor oficiose, semnată in acestu edictu, suntu cuprinse procesul transilvana pentru cartile funduare, emisa cu ordinatiunea ministerială de justitia dto. 5 Februarie 1870 (Archiv ordinatiunilor, annullu 1872, fascicula si II.)

6) Acei creditori, cari prin orice transcriere aru suferi stricatiune cu privire la prioritatea pretensiunilor loru transcriere, esceptiunile si facia ună a treia persona le potu realiză inca-si luni dupa terminul defaptu in punctul 3, — adeca pana la finalul lunii Ianie 1876, referesca-se acelle esceptiuni validitatea pretensiunilor loru, la incelarea priorității loru. — Dupa decurgerea ad-

adusu in valoare; seu cari nu au fost in starea dupa regulele localisare a-si legitimă afirmatul dreptu ma tare de pos-siune ori de componesiune in contră păseserului fapticu aflatu prin comisiunea inscrisă in protocoale funduare; pretensiunea loru adusa inainte fă insemnată in protocoale funduare seu in protocolul general de pertractare, ori ba.

2. Mai departe tote personele cari:

a) pre realitățile inscrise in protocoale funduare după determinarea prea inapătante de aviticită din 29 Maiu 1853 si adusu in valoare dreptul de aviticitate de recuperare pemnorale, au sub acel titlu legitimu si-au insisită dreptu de proprietate, seu carorū:

b) după otarirea aceleiași patente avitici li se cuvine terminu mai lungu si realizarea dreptului de recuperare pemnorale, prin acăstă se provoca aceste pretensiuni pana celu multu la 31 August 1875 inclusiv, spre incunjurarea urmălor de dreptu amintite mai in susu in punctul 1. a le insinuă, si in casulu amintită sub a) processul de dreptu pendere spre adnotare in protocolul funduarii, si dreptul recastigat pre calitate legală si strapunere in același; iera in casulu de dreptul de recuperare pemnorale, ce se cuvine inca, spre insemnată in protocoale funduare a-lu legitimă cu documente de tentice.

3. Asemenea tote personele, cari se bazează nemiscăzute imprecolate, si si-au castigatu dreptu de prioritățe, pem-norale servitute, au alte drepturi prin intabulă insemnată si adnotatii, ori conserveri pemnorale judiciari, seu pana la 1 Ianuarie 1875, inca si voru castigă, se provoca astă drepturi din scopul inscrierii loru, foia sarcinelor corporilor funduare pana celu multu 31 Dec. 1875, inclusiv, atât de siguru a le insinuă, cu cătu contra dreptul prioritarilor castigate inainte si-lu voru perde; pre cindu si contra facandu insinuare la tempu cuvenit drepturile de intăiatate castigatu pana la Ianuarie 1875, voru ramană in valoare fă-si cu acel castigator si creditori ipotecanoi, cari au castigatu dreptu de proprietate, seu de pemnu dupa diu'a acum mentionat.

4. Acellea pretensiuni, cari se bazează pre deobligamintele urbariale, seu alte restrictii de acea natură, regulate prin patru din 21 Iunie 1854 edata in foia de legi interiale, bucată LV. Nr. 151 suntu eschise de la provocarile editale spre insinuare demonstrare, precum si de la pertractare obiceiuite in urmă edictelor fara deosebita, fă acelle in protocoale de localisare prenotate, ori bă.

5. Terminii edictali prescrisi in alii precedenti, nu admittu nici prorogare, nici justificare ori innoire de procesu.

6. Publicatele protocoole, funduare voru consideră si conduce de la 1 Ianuarie 1875 incepând cu cărti funduare conformat cu codicul civil generale; deci incepând de la diu'a mentionata, dreptu nou de proprietate, ipoteca ori alte drepturi reali asupră bunurilor nemiscăzute introduse in ele, se voru pută castigă si transfera asupră altora, precum si a se stănu mai prin intrebulari legale in acele casă fara de a deroga in se pretensiunile asupră acestor bunuri nemiscăzute mainaințină stigate, insinuate si legitimate in termenii edictale.

7. Prescriptele dupa cari voru avea a se indeptă partile si judecătoriile la plenirea si executarea trebilor oficiose, semnată in acestu edictu, suntu cuprinse procesul transilvana pentru cartile funduare, emisa cu ordinatiunea ministerială de justitia dto. 5 Februarie 1870 (Archiv ordinatiunilor, annullu 1872, fascicula si II.)

8. Acei creditori, cari prin orice transcriere aru suferi stricatiune cu privire la prioritatea pretensiunilor loru transcriere, esceptiunile si facia ună a treia persona le potu realiză inca-si luni dupa terminul defaptu in punctul 3, — adeca pana la finalul lunii Ianie 1876, referesca-se acelle esceptiuni validitatea pretensiunilor loru, la incelarea priorității loru. — Dupa decurgerea ad-

terminu, facia cu o a treia persona nu vor mai pot realiză asemenea exceptiuni. 8. Judecatorile indicate sub II. în afările lor vor intrebuită sigilul judecătoriei respective.

Clusiu, 13. Novembre 1874.

Directionea r. u. de carti funduare pentru Transilvania.

Aradu, 21 Dec. 1874:

Dle Red.! La celle ce „omulu“ cu *sciintia de cauciucu* și cu *moral'a sa nequalificabile*, palmindu tota moral'a au publicat in primul locu allu *Albini* de la 17. Dec. a. c. cu privire Pr. SSa Dl. Metropolitul *Mironu Rounu*, — te rogu a-mi da libertatea să facu pre scurtu ore cari reflesni. —

Nu voiu să caută cătă valore atriese Pr. SSa acelor laude d'in „Albina“ prin cari este pusu mai pre susu decătu fericitulu metrop. *Andrei* br. *Siagun'a*, pre care totu acea gura cecat sa l'a calomniat pana la morte, éta d'ieu, nu voiu să caută, precum ci aceea, că ore Pr. SSa Dl. Metrop. *Mironu*, ce va fi socotindu despre sinceitatea si scopulu aceloru indragature, e considera-se mai multu laudatu său stematu prin elle? tote aceste nu le recu, dar in privint'a intemplierilor conferintie si siedintie publice alle nodului eparchia Aradu tienutu an. 1870. eu, care pana in diu'a de sta-di am fostu deputatu si am luat uarte activa la tote sinodele din Aradu, in urmare sum martoru oculatu, cu rovocare la toti deputatii de atunci a, si-tienu de detorintia in interessulu deveneurui a dechiară, că comunicatele Albinei, cu unica exceptiune, că D. Babesiu in adeveru a fostu presiedinte acea conferintia a sinodului, si că Pr. SSa D. Metropolitul actua'u in locitatea cea angusta a clericilor din lips'a patiului a fostu silitu a ocupă locu la mes'a presidiale langa d. B., — celalalte tote, dar' tote sunt basate pe neadeveru ce e mai multu, D. Babesiu nici n'a fostu membru la comisiunea organizatoria, carea a avutu detorint'a a elaboră unu proiectu daspre organisarea consistorului din Aradu si Oradea-mare, si carea fără intrenirea Dlui Babesiu statorisse in principiu, că vicarulu de la Oradea-mare să nu fia *denumit* prin Episcopulu, ci *atessu* prin sinodu. Din contra, me potu provocă si la „Albina“ din 1870, din carea se pote vedé apriatu, că chiaru atunci-a D. Babesiu eră acellu-a care, — DSa scie din ce motive — pre Esel. Sa D. Metropolitul actualu *Mironu*, l'a atacatu personal minte in modulu celu mai urritiosu in colonele „Albinei“, si deci eră inimicu personalu si neimpacatu allu Dlui Metropolit Romanu. — De unde acum minunea cea mare de amicitia, pana la extrema lingurire, ba de sfrunta'e pana la inalta protectiune? — A indreptă pre cei rateciti, este unu lucru greu, dar in fine possibile, inse Taumaturgulu Babesiu face nu numai minuni de versatilitate si elasticitate a conștiinței si moralei sale, ci d'insulu inviuia pre cei ce mai nante i dechiarasse de morti, ba nu numai i inviuia, ci face să ajunga priatr'insulu, la cea mai inalta demnitate! — Fiindu că idololatria mai grăsedia si la poporele culte, prin urmare fiindcă se gasescu d'in peccate, omeni, cari credu in minunile nouului Taumaturg, am crediut că trebuie să rectificu celu pucin assertele se ce referesc la lucruri, petecute, fără minune, in conferintie si comisiunile sinodale. Éra facia cu minunea intorcerei lui Saulu Quid non mortalia pectora cogis auris sacra famas? intréga stramosiulu Virgilii dimpreuna cu

unu deputatu sinodalu d'in dieces'a Aradului.

Oradea-Mare, 12. Dec. 1874.

(*Vieti'a si lucrările societății de lectura a junimei romane de la academii de drepturi si archi-gimnaziulu din Oradea-Mare.*)

Junimea rom. de la seminariile institute avendu in vedere sacra datorintia ce are facia cu societatea loru de lectura si acum ca si in alti anni, conformu statutelor, s'a adunat in unu numeru considerabile in sal'a Seminariului gr. cat. cu scopu de a constitui societatea.

Dlu Justinu Popfiu, zelosulu si intelleptulu conducatoriu allu nostru, acumu doi anni, spre dorerea comună a junimei si spre detrimentulu societății, din cauza morbului ce l'a coplestuit, depusese sarcin'a onorifica de conducatoriu si in loculu seu, cu consensulu fericitului Patronu Eppu Szilágyi, junimea a alesu pre dlu Iuliu Papfalvai pref. seminariale si profesorii preparandiale. Acestu-a, fiindu acum numita de profesorii la gimnasiulu romanu de Beiusiu assomene a trăbitu să resemne la acesta functiuna onorifica.

Junimea avea dar să lupte era cu acelale fatalitati, in cari era aruncata la resemnatiunea dlni Popfiu.

In una siedintia preliminaria tienuta la inceputulu acestui anu scolasticu, rezultatul consultărilor avute a fostu, că voturile membrilor, tote unanima s'au contratu in person'a Dlui *Virgilii Olteanu*.

In 22. Novembre, a. c. junimea tienentu siedintia ordinaria, primi pre Dl. conducatoriu cu viue acclamatiuni si corala vocală alla seminaristilor a intonat una cantecu bineventatoriu.

Dupa acestea *Ivanu Buna* jur. in a I. salută in numele membrilor pro Dlu V. *Olteanu* conducatoriu Societății, esprimendu totu unadata si firm'a convingere, că Soc. sub conducerea sa va ajunge la reputatiunea ce au avutu-o sub intellept'a conducere a Dlui J. Popfiu.

Conducatoriu, multumì pentru incredere, cu care tinerimea lu-a onorat, indemandu-o la lucru si perseverantia, recomandandu-i armonia fraciea si intellegere imprumutata, promisindu in fine că tote poterile sale le va tienti spre inflorirea spirituala si materiala a societății, — dechiară societatea de constituita cu acelui adausu, că conducerea societatei pana la dispusetiunile ulterioare, o primesca numai interimalu, in care modu s'a si aprobatu de Pr. SSa Eppulu *Ioane Olteanu*, patronul societății.

Conformu statutelor Conducatoriu roga pre membri ca să-si alega oficialii. Junimea in cea mai esemplaria ordine si concordia fraciea, a alesu de notariu allu corespondintelor pre *Traianu I. Farcasianu* jur. an. II., de notariu allu siedintelor pre *Ioane Bun'a* jur. on. I.; de cassarin pre *Paulu Cototiu* jur. in a II. de bibliotecariu pre *Adalbertu Pitucu* stud. de cl. VIII gimn.

La propunerea conducatorului, societatea aleso din sinulu ei unu comitetu din 5. membri, cu conducatoriu in frunte, pentru rezolvarea agendelor mai menunte alle societății cum si pentru censurarea operatelor intrate din partea membrilor. Cu acestea siedint'a s'a inchis.

Deo Ddien ca societatea nostra să prospere si se ajunga la culmea missiunei sale.

Traianu I. Farcasianu
not. corresp.

Laneramu, 19. Decembrie 1874.

(*Installarea nou allesului parocu. Serbarea memoriei lui Siagun'a.*) Dupa una indelungata lupta intre lumina si nesciuntia, insocata si nutrita mai cu seama de invidi'a unor segorateci, care lupta continuta poate fi spre stricatiunea numai a locuitorilor acestei infloritorie comunitati, s'a terminat d'abie in dilele aceste.

La reportarea acestei dorite victorie consistoriului din Sabliu a contribuitu partea essentiala.

Domiuc'a in 6. Dec. nou allesulu preutu, si celu antâi sanctu in archidiaconesa de Metropolitulu *Mironu Romanulu*, Dlu *Isidoru Blag'a*, a celebrat prim'a missa si, in present'a multimei creditiosilor, fu installat prin D. N. Lazaru, parocu in Sibiu, substituindu pre protopopulu tract.

Dupa nimeritulu discursu allu preutului installatoriu, parocu installat pronunciă cu caldura festivulu discursu de intrare, reoglinandu in acestu discursu anim'a sa si sufletul seu, cari le pune in sierbitiulu binelui si inaintării besericiei si a turmei incredintate pastoririi sale si inchisandu cu rogarea si provocarea, ca toti dimpreuna, c'unu cugetu si sufletu să lucre la realisaarea sublimului scopu comunu, la inflorirea besericiei si inaintarea culturii nationale. Acestu discursu, pronunciatu cu adeverata iubire parentiesca,implu cu lacrime ochii multor creditiosi si amici ai nou installatului paroci.

Dée cerinu, ca iubirea, armonia manifestata la instalare să nu incetedie, pentru că va produce cele mai salutarie fructe locuitorilor acestei comunitati romane, ceea ce cu atâtua mai vertosu potemu spera, deoarece Dlu Blag'a este inzestrat cu rezurtele calități spiretuale si culturale; este sinceru amicu poporului si inflaccaratu operatoriu allu causei besericiei si natiunii romane.

Acesta nobile si necessarie insusiri luvoru face să poată fi iubit si stimatul collegu, demnu si adeveratu parente si conducatoriu Laneramenilor, a caroru ceea mai justa si mai sacra dorentia nu poate fi altă, decătu că ei la tempulu sositu să fie unu popor tare si creditiosu in frunte cu anu pastoriu demnu si coresponditoriu tempului modernu.

Sambata in 12. Dec. s'a serbatu cu pompa cuviintiosa memorie mareliu Archiepiscopu si Metropolitul *Andrei Siagun'a*. Poporul d'aici, convinsu că d'acum incolo diu'a lui Andrei are să fie un'a dintre cele mai de frunte serbatori alle basericiei, se pregati amesuratul acestei solene festivități si accuse la beserică ca la s. Pasce. Ambii preuti, imbracati in deplin ornat, celebrara miss'a solenna, si dupa aceea tienura parastasulu pentru sufletulu repausatului Metropolit.

Dlu Blag'a tienu apoi discursulu festivu, illustrandu viet'i, luptele si faptele, suferintele, ce acestu neasemenatul Arcievenu a avutu să părte si să indure in 27 anni, tempulu fatigiosi si gloriosei sale pastoriri.

Éra unul dintre seculari, adresă poporului ascultatoriu cuvinte sincere si pline d'adeveru, arretandu poporul că marele preutu a fostu si unul dintre cei mai mari si mai adeverati binevoitori si inaintatori ai natiunii romane intrege.

Solemnitatea cu care s'a serbatu memoria lui Siagun'a a facutu profunda si nestera impressiune asupra intregului popor, in cătu acesta di sici va ajunge si a fi adeverata serbatoare nationala.

Spre incoronarea festivitatii D. notariu comunale Ionu *Casioltianu*, amicu inaintării si desceptării poporului, a intrunitu la ospital'a sa mesa una cucuna de ospeti, unde n'a lipsit indatenatele toastări, intre cari a parintelui Blag'a, redicatu in onorea nou allesului Metropolit *Mironu*.

Dlu notariu fia convinsu, că prin acesta distinctiune si attentiune, a castigat stim'a si simpathia' veneratorilor memoriei Siagun'a, precum si cea a poporului din acesta comunitate.

Valceanu.

S c i n t i a

Trecerea Vinerii dreptu Sore.

In noptea de 26 spre 27 Novembre st. v. planet'a Vinerea a trecutu dreptu disculu sôrelui.

Deca vre-unu locitoru dintr'o lume vecina cu a nostra ar fi potutu contempla in acelu momentu suprafaci'a terrestra cum anu privi noi unu mappamondu, ar fi assistat la unu spectacol destul de singularu. Pre semicercul de *Médianopte*, de la Persia pana la laculu Baileu, in Siveria intréga, si de la laculu Baileu la estremitatea Japoniei si a Chinei, ar fi vediutu una seria lunga de observatorie mice improvise spre a observa la acelua-si momentu si din töte punctele de-ua-data una singura si acelua-si fenomenu-astronomicu. Pe emisferulu de *Média-di* ar fi

gasit u serie intocmai de obsevatorie distribuita asemenea pre una linia lunga aproape paralela cu antâia, de la Capulu de Buna-Sperantia pana la Noua-Zelanda; din acesta parte uscatulu lipseste; observatorii au fostu nevoiti a merge să se assiedie cu instrumentele loru pre insulele emisferului australu, la insula Keruguelen la St-Paulu la Campbell, la Noua-Zelanda, etc.

Russia a organizat pre socotel'asa in fiecare jumetate a globului 27 statiuni. Francia, Anglia, Germania, Statele-Unite vreo 12 sau 15.

La *Medianopte* este ierna 'n tota poterea, nici si ghiaciuri Siberiane: la *Média-di* este vera; — dar pentru ce atate spele (1), pentru ce — atate afrontari de pericole (2) din partea invetatiilor spre a se astă la posturile lor? Pentru ce aceasta emulatiune a principalelor natiuni civilizate! Pentru scopul unic care pare, la prim'a vedere, afara de orice proprietate cu preparatiunile facute de mai multi ani, pentru observarea trecerii Vinerii dreptu sora.

Unu interesu capitalu se ascunde'n adeveru in fundulu acestei cestiuni de sciintia pura, unu interesu ce domina astronomia intréga. Trecerea Vinerii poate face să inceteze una nesigurant'a ce durează de mai bine de unu secol si care atinge toti calculii astronomilor. Din trecerea Vinerii se poate deduce distanta de la pamantul la soare. Contrarul de ceea ce se crede in genere nu se cunoce aceasta distanta. Sunt multe cuvinte cari facu să se creda că a fostu considerata pana acumu că prea mare; se poate chiaru că eroarea să treaca de unu million de mille. Aceasta distanta este unitatea fundamentală, este bas'a astronomiei, măsur'a generală a dimensiunilor universului visibilu. Deoarece acumuna fostu evaluata prea susu, va trebui să se taie in carne viua tote cifrele astronomice, să se adaugă, să se scada, să se modifice, intr'unu eveniment să se remanieze tote elementele sistemului lumii,

De exemplu, tote massele planetelor sunt legate cu distanta de la soare la pamant. Deoarece se va scădea cu o treidiecième acesta distanta, va trebui să se măresca cu ua diecième masă a pamantului. De aici se vede tota importanța cestiunii din punctul de vedere practic, si personale, pre cari păcunile interesante progressele științei pure, vor fi sitite să-i admite gravitatea. Astronomia, — singura din conștiințele umane care are puterea de a celi în viitorul său este chiaea științei naționale: fără ea marinarul să opri nepotinciosu, navigația să reduce, ca alta dată, la una simplă plutire pă langa tăruri. Fără ea erorile de calitate să arătă multiplă, si cu aceste erori întăriarile ce incarcă prețul obiectelor de consumație si sinistrele ce ruinează proprietățile vase. Totul este într-un raport strinsu in lumea acestă. Marinarul are trebuința să observe cu precisiune pre Marte, pre Vinerea, sub pedepsa de a vedea gresilele sale influențiindu asupra transacțiilor comerciale. Una eroră în mersul acestor două astre dă rezultate ce să cumulează si, după unu ore-car și timpu, calculii sunt falsificați si prediciunile necesare navigației sunt gresite. Amu disu aceste pentru acel ce aru întrebă pentru ce sunt bune aceste expediții. Speculațiunile înalte a spiritului omenescu trebuie incurajate pentru ele singure, si cu atâtua mai multu candu atingu interesul de ordine publică,

Importanța problemei n'a scăpatu din vedere a astronomilor celui din urma secolului Halley, care celu d'antâi si-imagina să

(*) Guvernul rusu a spusat peste 700 mil. fr. pentru preparatiile sale; guvernul francez mai bine de 200 mil. fr. a pus la dispoziție observatorilor săi; Anglia mai multe sute mil. de fr., fără a tiné séma de darurile particularilor; Germania a cîfra analogă.

(**) Insulele pre cari sunt assiedate multe observatorii sunt puști, inculta, arse de soare. Insula St. Paulu, d.e., care e un vulcan aproape stinsu, n'are nici apa, nici bucate, nici combustibile, nici arbori, nici venători; este batută necontenit de valurile Oceanului australu. S'au transportat acolo case pentru instalare, magazie pentru instrumente, bucate; si aceste greutăți au avut locu pentru fie-care statie, la insula Campbell instalatiunea a fostu si mai anevoiea, etc.

utilizeze trecerea Vinerii spre a astă distanță de la soare la pământ, nu lipsesc de a pune în urmă lucrările săle aceste cuvinte: „cu rogamintele către posteritate de a-si aminti că ideea vine de la ellu.“ Ellu se nascusse la 1656, scia bine că nu va mai fi în această lume când se va aplica metodă sa pentru — prima oară viitoră trecere a Vinerii fiind la 1761. Metodă lui Halley provoca unu entuziasmu viu în lumea invetiată și totă guvernele voioare să participe la operațiune. Anglia, Franția, Austria, Rusia, Spania se punseră în rând. Inițiativă se luă de Academia științelor din Paris. Unul din membrii săi, de l'Isle, indică chiaru unu modu de observație mai completă. Fazele fenomenului fura observate de 176 observatori din partea tuturor națiunilor, împărtășiti în 118 stații. Trecerea din 1761 servită numai ca repetiție generală cellei din 1769. Nu se potuă capăta nimic precis.

A două trecere din 1769 provocase zelul observatorilor; trebuie să se reuniescă cu orice preț, de ora ce avea să treacă unu secol pana la trecerea următoare. Fura trimisă la 149 missionari în 81 stații. Resultatele fura mai bune pentru știință, dar mai mulți observatori cadiu victimă devotamentului lor.

Inainte de a merge mai departe cu subiectul nostru, să respondem la una cerștiune ce se impune de sine. Care este spiritul metodei și cumu se poate deduce distanța sôrelui de la pământ observându trecerea Vinerii?

Totă lumea scie că marimea appărîntă a unui obiectu depinde de anghiu sub care se vede. Cu cătu obiectul este mai departat, cu atâtă anghiu între care este cuprinsu este redus, cu atâtă obiectul pare micu. Unu omu departe devine ca unu punctu. Unu metru la mai multe dieciu de metri pare a avea abia dimensiunea unui decimetr. Cându se cunoce marimea reală a obiectulu si anghiu sub care se vede, nimicu mai usioră de cătu a avea distanța la care se astă. Dêca noi amu fi în centrul sôrelui si amu potă mesură exactu anghiu sub care appare pământul, cum scim exactu de căti metri este radia terrestre, amu avea immediată distanță în metri de la soare la pământ. În locu de a operă astu-fel, amu potă, ceea ce este totu accea-si, a ochi din prejmele fie-carui polu terestru centrulu sôrelui si a deduce astu-fel marimea apparentă a pământului vediuta din centrul sôrelui ceea ce în alti termeni astronomii numesc paralasse.^{*)}

Din nenorocire sôrele este atâtă de departe si pământul atâtă de micu, că marimea apparentă a globului nostru, vediuta din sôre, se reduce la unu anghiu de câteva secunde. Paralassea sôrelui este aproxi-mativu de 9 secunde; si cându e vorba a mesură secunde de arcu, operațiunea devine delicata, si distanța ce se deduce din anghiu mesurat variéza în modu enormu pentru ua diferenția mica in anghiu aflat. Errórea asupră distanței pote deveni considerabila. D. e., dêca marimea apparentă a pământului este de 8 secunde, distanța la sôre este de 25 mii de ori radia terrestre. Dêca este de 9 secunde, distanța nu mai e decâtă de 22 mii de ori radia; diferenția corespondentă unei secunde e de 3 mii radia terestre, adică de 3 mii ori 1500 mille seu 4 milioane mille de pam. De aici totă dificultatea problemei.

Planeta Vinerea se astă multă mai aproape de noi de cătu sôrele; ea vede pământul sub unu anghiu mai mare de 4 seu de 5 ori; dêca s'ar determină distanța sa, s'ar capăta prin urmare cu de 4 seu de 5 ori mai multă precisiune; si cându are cinea distanță de la unu astru la pământ, are prin urmare pre cea de la sôre la pământ. Sistemul solaru este ca unu planu exactu. Dêca unu singura linia din acestu planu a fostu determinata cu precisiune, totă celelalte se deducu.^{*)} Ecce

de ce, în locu de a cătu distanța nostra la sôre, cătu distanța nostra la Vinerea.

Ne oprimu astă-di aci, remanendu ca într-unu viitoru articolu să arată că de ce mesură se face numai în timpul trecerii planetei pre dreptu sôre, de ce punctele de observație sunt împărtășite la estremitățile pământului, precum și metodele și instrumentele adoptate pentru observație.

(„Voc. Cov.) H. Barn.

Irrigaționile la antici și moderni.

Pentru ca semința unei plante să intre în germinație, să trebue contactul apei, aerului și a unui gradu de căre de caldura. Prezentă apei este indispensabilă germinației: ea imbină cîrgea seminței, face să se implete embrionul și contribuie la nutriția lui, său prin ea însă-si, său servindu de dissolvant și vehiculu la celelalte elemente nutritive.

Dar nu e necesitatea a mai arăta aceasta. Totă lumea scie că apă este celu mai puternic agenție alături vegetației.

Efectu alături immutabilelor legi ale naturii, plăiă vine a dă pământul apă de care are necesitatea ori de căte ori condițiile meteorologice, care preside la formațiunea ei, să gasescă satisfacție. Dar omul neavandu la dispoziție sa midilocul de a produce său combină aceste condiții, ajungem sătă odată, să destulă de desu din nenorocire, la rezultatul de a avea ploi atunci cându-n'vemu necesitate de ele și de a ne lipsi tocmai cându campiile noastre sunt insetate.

A sustrage industriala agricolă de sub domenul acestui stări precarie, punându-apă în totu deaua la dispoziție ei, este obiectul irigaționilor, obiectul marștiu și nobilu, în care omul, prin ajutorul sciinției imprumutandu puterile mamei-nature, se menține demn prin intelligență sa, în poziția de rege alături creației.

Fertilizarea pământului prin irigație este o artă din cele mai vechi. Ea și-a luat nascere în tările cari fura odinioara legătura civilizației, în Chișinău, Egiptu și Indie.

Chinezii, acestu popor la care arta utilă se gasiau la unu gradu de perfectiune miraculosu, au considerat uflarea artificială a pământului ca baza agriculturii.

Ei au brasdatu pământul cu nenumerate canale de irigație, cari, după ce primau izvorale si periale din cursul lor, și-versa pre campie fertilizatorile lor unde. Cându cursurile de apă erau insuficiente, apele pluviale se rețineau, prin gigantice iezauri, formându-nisice vaste rezervații, pre cari se utilizau în timpul seccetei.

Egiptul era celebru, din cea mai deosebită anticitate, prin fertilitatea ce comunica pământului său depozitele terroze alături Nilului.

În timpul Faraonilor inundatiile periodice ale acestui fluviu erau utilizate, prin mediulocul unui admirabil sistem de canale si iezauri, la udarea generală a Egiptului inferior. Cându kilometrele indicau, în urmări ploilor periodice, că fluvialu să se ridică la unu nivelu cunoscător se deschideau stabilariile canalelor de distribuție, si apă se imparte din acelle canale, prin cele de irigație, si prin rigole pre campie destinate culturii si se rețineau reversate astu-fel indesul, pana ce limul apă se depunea. Se ridicau apoi stabilariile sectiunii immediată următoare a următoare a canalului, si astă mai departe pana ce adă, percurgându si fertilizându totă campie, assediate în dreptă si în stangă, se versa în partea inferioară a fluviului. În urmări acestei operațiuni pământul era aptu a primi semenaturele. Trei recolte pre fie-care anu dovedescu indesul escăldintă a acestui sistem.

Dar în urmări Faraonilor, depozitele neregulate ale fluviului, timpul si revoluționile ruinează retină de canale si stabilariile, astu-fel în catu regularitatea irigație-

nitoru si a submersiunii fiind alterată, nu se mai potu obține de cătu o singură cultură pre ann.

Unei asemenei situații care se agrava din din din di, nu i se puse termenul de catu acum cătă-va anai Lui Mehmet-Ali, vice-rege alături Egiptului revine onoreea de a fi redată tărimei săle anticăi fertilitate. Acestu monarcu, secundatul de unu inginer francez, puse în aplicare unul din cele mai frumoase sisteme de irigație si care lăsa cu multă înăpoli lucrările gigantice de aceeași natură alle vechilor Faraoni.

La estremitatea Deltei, pre cele două brațe ale Rosettei si Damiettei, s'au stabilit două poduri elasate, mesurându împreună o lungime de 974 metri, si cari formează barajul prin grădile ce se assiedia în partea d'amont a podurilor. Ridicarea apelor, produsă de acestu baraj, este de 5 pana la 6 metri, si 50; astfel în cătu nivelul feciei se ridică de la barajul si pana aproape de Cairu. Trei canale pleacându din riu si din cari unul se dirige pre ripă drăpta a Nilului, altul spre centrul Deltei si alături spre Alessandria primindu apă din inflatură Nilului, o distribuie prin rîgoale pre 100,000 hectare din Egiptul inferior. Aceste canale de servu si navigație.

Trei recolte pre annu în locu de ună, cultura trestie de zahăr, a bumbacului si de indigo sunt consecințele immediate ale operei lui Mehmet-Ali.

Egiptul superioru ne potandu fi udatu de reversurile Nilului, a trebuitu ca populatia acellei parti caro vedea la vecini bine-fiecerile irigației, să caute alte mijloace spre a o practica si la ei.

In acestu scopu se recurse, din timpuri fără vechie, la machine, cari ridicandu apele din Nilu, din perale său puturi, le deversă în mici rîgoale stabilite în panta pana în punctul ce trebuiu udatu.

Să scrie ca illustrul geometru alături Syracusei ar fi descoperit siurupulu ce portă numele său si l'ar fi pus în serviciul irigaționilor cu ocazia unei calatorii ce a facutu în Egyptu. Cu totă aceasta, siurupulu lui Archimede este rară întrăbunită în această tără. Machinele de cari se servu Egyptenii pentru ridicarea apelor, sunt două: siaduful si sakihulu, cea d'antău multă analoga cu epoca olandesa, cea d'a două cu nori.

„Toti calatorii, dice d. Barral, cari au percurso Nilul, au fostu atusi de spectacul numeroselor siadufi, assediate pre termurile fluviului si puse neîncetă în misericordie de omi mai goli, cari pentru a regula misericordia imprimată lungilor lor pragin, acompanieza manopora de unu ritm uniformu.“

Cu totă imperfecțiunile machinele de cari se mentionă, ele sunt aproape, singurele întrebuintă. Apparatele mai perfectionate, pompele, nu apparu de cătu forte raro si de sicuru că ar mai fi trecentu multi ani înainte de a se cere, si in astă parte a lumii, serviciul machinei de aburi său a motorilor idraulici, fără revoluție radicală ce trebue de singură se producă, în starea industrială a tăriei, cea mai mare întreprindere a timpurilor moderne, tărirea istimului de Suez.

In Indie, arta irigaționilor datează de la o înaltă anticitate, constată prin legătura lui Manu, prin epopeele sanscrite si prin ruinele cătoru va lăzări idraulice.

Istoricul Strabone, după ce arăta că în Bactriană si Babilonă cultura ordinară cere dese udări, dice, vorbindu de Indie: „Magistratii au inspectație fluvialor, a agrimurări si a ce se închid în stabilariile pentru a continua apă necessaria udatelor si a o distribuie egală la toti cultivatorii, după cum se practica în Egiptu“

La Indieni, irigație nu se facea numai prin canale derivate din riu. — Fie-care tempu său pagoda are rezervorii său, destinat udatelor comandate de religiunile brahamane. — Dupa ce trebuințele cultului erau satisfăcute, — apă rezervorului, din cari unele au de la 8 la kilometri în circuitu, se imparteau prin rigole pentru udarea tărilor credinciosilor. Se poate lesne vedea din acestă pre ce scăză intinsă se faceau irigaționile în-

esta tără din momentul ce chiaru calea indiana le înlesnă.

La epoca cuceririi engleze cea mai mare din aceste lucrări hidraulice cadeau ruine, si nu se poate admira îndesul perverantă si energie, cu care Engleteră lucrau pentru dezvoltarea irigaționilor, dienii si a urmatu execuția unor craciunuri immense cari voru ramane ca mai mare monumentu alături civilizației tanice în aceste tăruri de departate.

La începutu, guvernul englez reștrăma mai multe canale, deschise din arătate de suveranii mahometani ai Indiei păresite de secol. Cele mai principale se pre ripă riu Jumna, care percurge stele campie alături Nepaulului.

Gratia deschiderii acestor canale, tură de éna a potutu, nu numai a fi luată cu succes, dar înca intinse suprafete sterpe au începutu a se acoperi cu mânăse cultură pre totu teritoriul rigat.

In facă a acestora frumosă rezultă Englezii n'au esitău a constru, prin intermediul sir Praiby Cautley, unu gigant canal cu mai multe ramure, destinat aduce apele Gangului peste vastele tăruri ce se întindă intre campiile Sinalice, Gagile si Jumna.

Acestu canal, care deservea totu data si naavigație, este descris în astă de Marzy:

„Luandu-si nascere dintr'un braț secundar alături Gangului, aproape de orașul Hurdwar, acestu canal primește apele rîului prin două baraje mobile.

Dupa unu percursu de 300 kilometri, canalul se desparte în două ramure, din care una se versa în Jumna era cea-alta Gange în Cawnpore. Lungimea totală a canalului capitolului si a ramurilor săle este de 840 kil.

Alte trei ramure, a caror curențiu este amanata, voru completă acestu sistem de irigație si voru ridică lungimea totală la 1430 kil. Intinderea suprafaței irigate va trece peste cifra de 18,000 ectare.

Lucrările de artă sunt foarte numeroase fără a vorbi de iezauri, se numără și poduri 297 podetie, 16 caderi de apa si 12 clădiri navigabile. Cheltuile au trecutu pre 40,000,000 franci, cu totu ca manopora Indie nu costa mai multă de cătu a diece parte din ceea ce este în occidente Europei.

Apă este distribuită pământurilor via canalelui prin intermediul canalelor secundare său rajboho si a rigolelor.

Din cei d'antău ani, intreprinderea guvernului englez a datu rezultate foarte frumosă. Din 1868 veniturile directe alături canalelor si ale dependințelor săle se ridică, pre fie-care anu, la mai multă de 100 milioane, si veniturile indirekte, rezultând din ridicarea imponitelui fonciar, sunt și cinci ori mai considerabile. Astăfăt, pentru o cheltuile totală de 40 milioane guvernului primește 12 pre fie-care anu, și alte cuvinte, capitalul ingăduit în canala Gange, produce 30 la sută.

Este greu a se imagină operațiunea fructuoasă, mai cu seama dêca se ieau în considerație că, în același timp, avându tările a crescutu în proporții prodigioase.

Fia ca acestu eșalon să se conduce la imitație si pre noi!

La România, agricultura tragea insomnate folose din irigații. Se gasesc în Italia numeroase vestigii lucrări de artă, de apeducte si baraje, cari erau destinate a dări rîgoale apă si a le respandi pre tările.

Efectele bine-facătoare ale irigaționilor sunt cantate astăfăt în a două carte Georgicelor lui Virgil:

Et quum exustus ager morientibus aequaliter herbis,

Ecce superciliosi elivosi transitus undam Elicit: illa candens rauceum per levem murmur

Saxa cist, scatebrisque arentia temperata arva

Continuare pre pag. 629.

^{*)} Paralassea unui astru este anghiu sub care, din centru astrului, se vede diametrul pământului.

^{*)} Dupa a treia legătura Kepler, există relații riguroase între distanțele planetelor la soare.

plementu la nr. 7 allu „Federat.”
curelui an. 1874.

Visigotii semualara presint'a loru in a meridionala prin lucrari de irrigare, din cari unele subsistu si asta-di. li-se datoresc cea mai insemnata parte miclele canale, cari vivifica gradinile de solele Pyreneilor; unulu dintr'insel avea numele regelui Alaricu. Dintre poporele evului mediu, Arabii moscura cei d'antai importanti a irrigatoru. El desvoltara in Europa acesta sorginte avutia agricola, continuandu lucrurile Visigotoru in Francia adu in Ispania apedee immense si age gigantice, elaborandu, in fine regente pentru usulu si distributiunea bri.

Dela Nordului Italiei iera reservatu cum, renascorea artei irrigatiunilor. — cesta avuta parte a Europei nu intardia desvoltă si intinde lucrurile de ori-ce ru si irrigatiunile luara unu caracteru de ortantia sociala, care reammintesce splendorul Egyptului sub Faraoi.

La incepulum seculului XII. teritoriul su fu dotatu de doue mari canale, existu inca si cari sunt formate prin ratiuni din Ticinu si din Add'a. Aproape 100,000 ectare prandisuri si nisipisti sirescu fertilitatea irrigatiunilor prope de aceste cursuri de apa, create de omului.

A fostu infatigabila perseverantia ce a nici se desvolte, in acea epoca, in arta constructorului era in leganu, penaa se ajunge la resultata atatu de mare. Pentru a ne explică reesita, dice d. Aul de Buffon, trebuie se ne adducemute ca aceste canale sunt contemporane vastele si variabilele basilice crestine si au avutu, ca si dinsele, lucrurile Arabide modelu, si ca creatori pre architectii gosi.

Mai tardi, gratia inventiunii ecluse-detoritoru illustrului Leonardo de Vinci, nem'a stabilirii canalilor sa simplificatibilu. Irrigatiunile territoriului mihi fura complectate sub Francisco za, prin deschiderea altoru doue canale, eduite de ecluse si addusse apoi, propria, in starea esemplari, potemu dice, care se gasescu astazi.

In Francia se gasescu numerose esempi de irrigatiuni prin riuete mici, de la sunt departe de a ajunge fericit'a disponibile ce li s'ar poté da, gratia aptitudinilor lor.

Irrigatiunea prin canale mari nu se de catu in partea meridionala a ei.

Cel mai mare canal, ce a fostu sapatu pamentul francesu, dateza de pe la seata seculului XVI. Porta numele fundatorului seu, Adam de Craponne, care si prin veninul administratur de inimicu si de talentele si probitata acestui in-

tu.

Canalul de irrigatiune Carpentras, ter-

riu numai de cati va anni, si-ica, ca si edintele, apele selle din Duranti.

Elli este destinat s'unde o suprafacia

de 27,000 ectare aproape. Desvoltarea

si principale a acestui canal si a cel-

cinci mai insemnante derivatiuni este

50 kilometri.

Lucrurile lui, diresse de ingineri de

si siosele, au fostu esecutate in con-

unui sindicatu de proprietari interessati,

implu fprte demnu de a fi citatu spre a

ovedi poterea initiativei individuale si

clatunii.

Pentru complectarea sistemului de irri-

gare, Francia possede vaste preiecte, care

nu s'au esecutatu pana acum, se da-

ciu evenimentelor politice din ur-

anni.

Guvernul belgianu a esecutatu de

rendu, in Campini, lucrari de irri-

gare, alle caror resultate merita de a fixa

clatuna.

Campini face parte din provinciele

Anversi si selle Limburgului. Coprinsa intre Meusa si Escautu, in unulu din punctele unde aceste doue riuri sunt mai apropiate, acestu vasiu tinutu. abia populata acum cati va anni, avea la 200,000 ectare aproape improductive, si presintandu cea mai mare assemeneare cu Baraganulu nostru.

Guvernul nu esita de a intreprinde amelioratiunea acestei provincie intrege. Unu mare canalu, destinat a servi totdeo-data navigatiunea si irrigatiuea, imparte ampele Meusei pre o mare intindere a tinutului.

Canalul si rigole principale de irrigatiune o fostu esecutate de Statu, era cele secondare si puuera in cultura a pamantului au fostu lassate particolarilor.

Costul locratorilor revine la 1.200 franci per ectaru. Folosulu netto, incependum din allu doilea annu, n'a fostu mai micu de catu 130 franci.

In facia acestor resultate obtinute, valoarea pamanturilor inculte sa ridicatu si eternala de pamant, care inainte abia se vindeau cu 19—20 fr. se cauta asta-di, cu 200 (Marzy. — Irrigations).

Nisice folose ca 'acelea ce semnalau, trase din irrigatiune in tote vechurile si de tote poporele civilizate si agricole, dovedescu cu prisosu importanta unor asemenea lucrari, mai cu sema intr'o tierra ca a nostra, in care industria agricola este eprope uniculu sorginte de avutia a tierrei.

Si deca practica irrigatiunilor nu s'a introdus inca in Romania, este ca fertilitatea naturala a pamantului era, pana acum, suficiente unei populatiuni rare, modesta in essigentie si forte subra in trafului ei.

Asta-di inse ingrossarea populatiunei prin influenti'a vecinilor, transitulu provocat de nisice relatiuni comerciale mai cu sema necessitatile unei civilisatiuni mai inaintate, sunt atatea elemente, cari schimbantu starea anteriora a lucratorilor, ne impu datori a imperiosa a emenda miculu nostru sorginte de productiune.

Fia ca incercarile de initiativa luate de guvern s'è fia impartesite si luate de exemplu de Consiliile judetiene si mai cu sema de grupulu proprietarilor mari si mici.

(Pressa.)

N. Cucu.

VARIETATI.

(Advocati noui.) Eri in 21. Dec successu deplinu censur'a de advocați DDii: Iuliu Petricu, membru camerei deputatilor si pretore in Reciti, Giorgiu Serbu, concepistu la ministrul de commerce si I. Dragomescu, concepistu la ministrul de fin.

(Dl. Iosifu Rednicu) dr. in medicina, si actualmente assistentu in ospitul sanitaru Rochus din B-Pest'a este chiamatu la postulu de assistente la ospitul sanitaru din Clusiu.

(Episcopatul catol din Ungaria) au tienutu in dillele trece, aici in Pest'a, sub presidiulu AEppului primat de Strigoniu una conferinta, la care partecipa: AEppii de Coloci si Agri; eppii de Vatiu, Arrabon'a, Casiov'a, Bistritia ung. Cinci beserice (Peciu) Satmariu, Scepusu si prelatulu premonstratensilor de Iasigiu. Conferinta s'au ocupat de incercarile relativu la legea confessionale (adeca legea pentru libertatea si egalitatea confesiunilor, ce se proiecteza, dar care cu anevoia se va prezenta in acesta sessiune), alte chestiuni de care se occupara st. parinti au fostu relativu la diurnalistica, in asta privindu de la diuinaria de a dechiarara, ca neci ventru unu diuinariu nu primescu solidaritatea, — Cum stara causa cu diuariulu „Magy. Állam” recomandat de capitulari? Séu remane, ca numai capitularii romani primescu solidaritatea pentru acelui diuinariu piu?

(Documente de patriotism) Cu o casiunea inauguriunii universitatii cretice din Zagrabia (Mons Grecensis-de la slav. grec-collis.) sau publicatu uzu carmine in limb'a latina si croata, in care se canta

laudele fondatorilor; in acella cante cu sub stallutia afflamu insemnate numele celor ce dedera celle mai considerabile oferte de bani. Intre aceste numele: primul fondator dr Ios. Giorg. Strossmayer, eppu in Diacovaru, cu 50,000 fl. depusi la 21 oct. 1866, in care annu si diua s'a celebrat la Zagrabia festivitatea trei-seculare in memorie lui Nicolau Zrini, cadiutu cu gloria in a. 1566. la apperarea fortetiei Sziget. — Summa depusa de marele mecenata s'au immultit mereu prin munificinti'a cetatianilor patriei atatu particulari, catu si comunitati, a nume: Iosifu Mihaloviciu AEppulu Zagrabiei cu 30,000 fl. — Emericu Cucovicu cu 10,000 galbini (preste 50,000 fl.) Mateiu Debelia cu 11,700 fl. Nicolau Vraniciana, cu 5000 fl. — Metellu Ozegovicu, cu 1000 fl. — Cetatea Zagrabia, cu 50,000 fl. Cet. Varasdina, 5000 fl.; — Cet. Carolina 2000 fl. si alti nenumarati cu summe mai mici. — Unu poporu micu si saracu in 8 anni au facutu unu sacrifici de admirat. Atat'a pota patriotismul! La noi se dau multiamite publice pentru cinci dieci fl. si totu nune indemnanta, la contribuiri emptru fondulu academiei rom. se speram si ca si patriotismul nostru se va desvoltă conformu trebuintelor nostre, ca de unde nu, apoi indesiertu ne vaieram.

(Lipsa de lucru.) D'in fabrica de nai de la Bud'a s'a dimisso mare parte a lucratorilor, d'in causa ca nu se lucra nemica a fara de reparaturele necesarie pentru statiunea viitoria de navigatiune. — Asemenea d'in salinele de la Ujor'a (Mar Ujvar) au fostu dimissi 300 lucratori totu d'in caus'a ca fiindu destulla provisioane de sare, lucrurile s'au sistat.

(Istetim judanea) Tipografulu d'in Pest'a Mauritiu Deutsch, in a carui tipografia se faurisse falsificatle cuponelor callei ferr. orient. ung. si care disparusse d'in Pest'a, au sositu eri ser'a cu trenul de Vienn'a, la gar'a de aici unde primitu cu tota pompa de organele — politicii si dusu la capitanatul cetatii. D'insulu de chiar a fi venit de buna voia sa pentru ca se inlature presupunerile escate in contr'a sa. — Fu ince deciunetu spre a se vedea innocint'a sa.

Bibliografia.

„Despre sustinerea Sanatatii trupesci si susțesci a copiilor scolari”. Pentru parinti invetiatori si auctoritati scolastice, scrisa de profesorul germanu Dr. Bock, tradussa de Iosifu I. Ardeleanu. — Aradu, 1874. — Cartecic'a este in 8. si cuprinde 91 pagine. Pretiulu nu este tiparit pre carte, neci indicat in epistol'a ce ni s'au tramsis, dara pre cornulu inferioru allu cartii este scrisa cu plumbu cifra: 60. ceea ce pota ca va se insenne 60 cr. deca am gacitul-o — Illustrul autoru, Dr. Bock, — de currendu repausatu — era unulu d'intre medicii epochali cu renume Europeanu. — Principal'a scriere a lui, prin care devinele celebre, este cunoscute carte „Der gesunde und kranke Mensch” carea ajunse, pare-ni-se, a 10 editiune, (a 6 edit. de la 1865. o avomu si noi) — asemenea scrierea „Helfer in der Not” etc. tradusse in principalile limbe europene. Aceste le amintim spre a face de prisosu ori ce recomandatiune relativu la scrierile autorului dr. Bock, — ni pare forte reu, ca nu potem s'è dicemt a acesta si despre dl. traducatoriu, care, — dupa catu potumu resfoia cu grab'a cartecic'a dsalle, — appare ca unu novitius in limb'a rom. si terminii de sciintia i sunt necunoscuti. Facea bine a consultat unu preceptor, deca dsa nu este medicu, atunci s'ar fi ferit de terminii greșiti si de espressiuni neromanesci cum sunt: gibovismu, ghebovire, tiugu! (currinte) basina! (gavanositura) ossulu crucis, noda (nodulu) „ossulu copsei poto se remana in ecuitae!” si altele nenumerate. — Avem atati-a doctori in legi, dar nu se gasesc unulu ca se comentzeze vre una lege, se serie vr'unu articolu in usulu publicului rom. Avem si cati va doctori in medicina, dar si acesti-a imiteza pre collegii loru juriati, prin

urmare deca preutii Temidei si a lui Esculapu nu cultiva sciintele respective, se apuca laicii a tratá lucruri ce nu se tienu de sfora lor, din acest motiv trebue darea recumendam cartecic'a Dului Ardeleanu ca buna, in lips'a unei mai bune.

Sciri mai noi si electrice.

Vienn'a. 19. Dec. Pentru falsificarea cuponelor de prioritate a callei ferr. orient. ung. au fostu arrestati: Julius Weiss, Rosa Springer si Adolfu Deutsch.

Berlin. 19. Dec. Camer'a s'au progratui pana in 7. Ian. v. — Eppulu Martinu de la Paderborn au fostu citatu a se infacișa pre dñu'a de 5. Ian. a. v. inantea tribunalului beser. din Berlin, la pertractarea incusei de destituire.

Berlin, 19. Dec. Asta-di s'au publicat sentinti'a curii judecatoresci in processulu contelui Arnim, care de incus'a de subtragere a fostu absoluitu, era pentru illegal'a retinere a actelor mai in urma restituite prin advocatul Munkel (dupa §. 133.) au fostu condamnatu la inchisore de trei luni, compundandu-i-se inchisorea de cercetare (Una luna.)

London, 19. Dec. Dupa scirile „Oficiului Reuter” d'in Gong-Cong, vaporul de pachete „Pacificu” intornandu de la Yocham'a, la 17. Dec. aproape de Hong-Cong arse. Dintre calatori si fetiorii de servitii ai vaporului pucini scapara cu visti'a.

Rom'a, 20. Dec. In consistoriulu tienutu asta-di Ponteficele numi AEppi si Eppi pentru cinci beserice italice, mai de parte pentru Antiochi'a, Tours, Reims, Le-Mars, Tarbes (tote patru in Frauci'a) Agen, Logosiu si Truxillo prin Breve apost. — pentru optu beserice, intre cari Nottingham (Anglia) Ottawa si Texas, in fine siptespredice Eppi in partibus.

Aten'a, 20. Dec. Dupa ce membrii oppositiunei essira d'in camera, ramasera 90 deputati guvernamentali, prin urmare camer'a nu mai poate aduce concluse valide pentru ca spre acesta se ceru 96 voturi. Oppositiunea adresă regelui unu memorandum cu 58 de semnature.

Buccuresci, 20 Dec. Camer'a depede unanimu votu de incredere presedintelui seu Dem. Ghic'a. — Deputatul Epureanu insinuă interpellatiune in privind legii a aupt'a spirituoselor, prin care Judanii straini sunt eschisi de la comerciul cu spirituose in comunitatile satesc si cere ca si ministrul cultelor se fia de facia candu se va da responsulu la acesta interpellatiune, — In senatu, senatorulu Desliu ceru ca guvernul să presinte actele diplomatiche relativu la inchiajarea conventiunei comerciale si relativu la regularea Portei-de-ferru.

Berlin, 21. Dec. Atatu Arnim catu si procuratur'a statului au intentiunea de a appellă „Diuariul Nat.” dice ca numai tenore propria a sentintei publicate porta forma officiale, precandu motivele sentintei in forma officiale neci ca essistu, ci numai dupa unu conceptu scrisu au fostu desvolate cu vorba de catra presedintele tribunalului.

Cattaro, 21, Dec. Eri deminetia cadiu fulgerulu in turnulu cu pulbere de pusca d'in Scutari (Albania Turciei) prin a carei explozioane se ruinara murii cetatii si multe case; preste 200 omeni morti si raniti.

Paris, 21. Dec. „Uniuinea” anuncia sub resvera, ca guvernul Ispaniei este in disolutiune si ca Serrano ar fi fostu restornat.

Coloni'a, 21. Dec. „Diuariul de Coloni'a” anuncia d'in Bayonn'a, ca navea Mecklenburgica „Gustav” venindu de la New-York, la 11. I. c. cercandu adaptostu intră in sinulu de la Gustari'a, dar eu tote ca redicasse atatu flammur'a germana, catu si cea pentru casuri de nevoie, au fostu improscata cu glontie din partea Carlistilor; alta di nauea dede de fundulu ma-

aprope de Zarauz, unde voluntarii (guvernul Ispaniei) de la Guetari a scapara pre capitanul d'impreuna cu omenii si-i dussera la San-Sebastianu precandu Carlistii de la Zarauz impuscsra a supr'a navei de scapare. Incarcatur'a de pre nave cadiu iu man'a Carlistilor; unu parlamentari fu tramsu. (Noua incurcaturi cu imperiul germanu.)

Vienna, 22. Dec. Diuariulu officiale de Vienn'a publica decretulu imp. prin care Pr. Ssalle AEpplui si Metropolitului Rloru gr. or. *Mironu Romanu* i-se conferesce demnitatea de consiliariu intimu de statu.

Berlin, 21. Dec. Procur. de statu Tessendorf au fostu, pentru arrestarea lui Majunke, redicatu d'in postulu seu si numitu membru la curtea de appellu, ceea ce involve inaintare la unu postu cu mai pucina responsabilitate.

Vienn'a, 22. Dec. Precum annunzia „Tagblatt“ ministrulu de fin. allu Ungariei Col. Ghiezy cerca pentru bani disponibili ai statului, d'in lips'a intrebuintiarei loru in Bpest'a, ore care i cecasiune de fruptificare. In assemenea oasemtire s'ar affla, dupa acellu-a-si dñuariu, si banc'a de creditu unguresca. De nu va fi si acest'a vre o satira, ca-

ci de unde amaru se aiba bietulu Ghyczy atati-a bani disponibili, ca se nu scia unde se-i alloce.)

Páris, 22. Dec. „France“ publica testulu respunsului principelui Alfonsu la address'a grandilor (boierilor) Ispaniei. Principele accentua ca majoritatea tierrei este convinsa cumca numai prin restaurarea monarchiei constitutionale se poate pune capetu incertitudinei si dissolutiunei ce domnesc in Ispania, d'inslu dechiară ca va starul a se arata demnu de missiunea cea grea; ellu se considera, dupa abdicarea voluntaria (?) a mamei sale, ca singurul reprezentante allu dreptului si allu monarchiei in Ispania; dechiară ca nu va intreprinde nemica fara consensulu Cortesilor si inchiaia: ori ce sorte se l'ascepte, nu va incetă d'a fi bunu ispaniolu, bunu catolicu si intru adeveru liberalu“ (?).

Annunciu.

Subsemnatulu are onoarea de a adduce la cunoscintia onoratului publicu ca si-au deschis cancellari'a de advocatu in Orsiova (Rusia), in comit. Severinului.) Dreptu aceea offerindu servitiele sale, se roga ca

se fia onoratu cu increderea onoratului publicu in cause de ori ce natura fia judeciari, financiari seu politice-administrative.

Orsiova, 15 Dec. 1874. 2-3

Petru Calciunariu
advocatu in legile comune
si camb.

„Albina“

Institutu de creditu si de economie in Sabiu.

Primesce depuneru de capitale spre fructificare:

a) pre langa annunciarea ridicarii in sensulu statutelor, cu 6% interes;

b) sub conditiune, d'a se annunciā institutului ridicarea depunerii la trei lune inainte, cu 6½% interes.

c) sub conditiune, d'a se annunciā institutului ridicarea depunerii la siesse lune inainte cu 7% interes.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiarā in diu'a depunerii; ca-ci altu-cum inlocarea se va privi ca urmata sub conditiunea a).

Interessele incep in diu'a, care urmeaza dupa diu'a depunerii si inceta cu diu'a premergatoria dillei, in care se

ridica depunerea, cu acellu adau inse, ca numai de la acelle capitale dau interesse, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dille.

Depunerile transisse prin posta resolvu totu deaua in diu'a primi prin spedarea libellului la address'a ponentului.

Sabiu, 25. Novembre, 1874.

(3-4) Directiunea institutului

Burs'a de Vienn'a, 12 Dec. 1874

Metallice 5%	69.5
Imprumutulu nat. 5%	74.8
Sorti din 1860	108.8
Actiunile bancei	99.5
Actiunile instit. de creditu	282.2
Obligatiuni rurale ung.	77.7
" " Temisiane	77.7
" " Transilvane	75.5
" " Croato-slav.	80.4
Londonu	110.4
Argintu	105.7
Galbenu	5.2
Napoleond'or	8.9

ALESSANDRU ROMAN

Propriet. edit. si red. respundet.

UNA SINGURA PROBA ESTE DE AJUNSU

Spre a se convinge cine-va despre pretiurile de totu estine alle objectelor mai diosu insirate.

Tote marfurile se vendu sub garanția celle mai bune cvalitatii.

Unu assemenea assortimentu de objectele celle mai noi, mai practice, precum si luxuriouse, nu se allă in Vienn'a: s'a portatu grige pentru tineri si betrani, incatu pentru unu pretiu bagatelu se pota allă pre alesse presentele celle mai potrivite pentru domni si domne, precum si pentru copii de ori-ce etate si stare.

Catalogulu pretiurilor luva prima orice gratis si prin epistole francate, indata ce si-va arata adres'a apriatu; este deci unu avantagiu forte mare pentru P. T. locuitoru d'in provincia a si procură unu assemenea esemplar, unde se pota vedea apriatu statu pretiului, catu si numirea tuturor objectelor, ce se afla in depositu — Espedarile se facu său prin posticipatiune (Nachnahme), seu prin tramiterea pretiului de a-dreptulu.

Estrassu de articlii diferiti de cea mai noua fabricatiune.

Motto: Si marfa obtina pota fi buna!

totu felulu de sugari si tabacu, cu amariu, filiu (iesca.) masine de sucuri si papira, precum si alte requisite de fumatu, 1 buc. fl 3, 4, 5, 6, 8.

Amariu practice de pusunaru eu si fara esca.

1 buc. 20, 30, 40, 50, 60 cr.

De mare trebuintia pentru domni.

Cassetta universale de toaleta si de rasu, fina, cu incuiatoria, cu oglinda si cu acestu cuprinsu: 1 briici anglesu si ou unu penel de rasu d'in pari de vaseu, 1 sapunu Windsor de rasu, finu, 1 dosa de rasu, de metalu, 1 petra de ascutita biciclu, 1 pepte de cauciuc de frisatu, 1 perie de dinti, 1 buc. pasta de dinti fina, 1 buc pomada, 1 buc. sapunu de mana, 1 borcanutiu de pomada fina, 1 buticula olio fina. Tote la-olala si 280.

Argintu de China cu una placă grossa, cea mai buna calitate, cu garantia de 10 anni, usandu se necontenita, 1 dusina de mancatu, fl 16, lingure de cafea fl 9, entite si furete fl 27, 1 parechia luminarie fl 4, 5, 6, 1. Ling. mare de legume fl 4, 4.80. 1 d. cutit de mezelicuri, fl p. la 50. 1 saceretia, fagonu frumosu, fl 2.50 3, 1 presaratoriu de pipiriu fl 1.50, 1 presaratoriu de zaharu fl 1, 2.3, 1 lingura de laptu fl 2.80, 3.40, 1 lingura de supa, fl 5.50, 6.50, dusina capre (pre cari se punu entite etc.) fagonu prea frumosu, fl 8, 9, alte obiecte de argintu de China cu preturi de fabrica. Acosta fabricatiune, dupa colore si fagonu rivalizeaza cu argintul adeveratu.

Coralle adeverate tajate, sorta prea fina una corona costa numai 12 cr.

Stropitorie de cositoriu forte bine construite, cari nu pota lipsi in nica casa, 1 buc. stropitoria mica pentru copii, cr. 80, fl 1, 1.20, 1 buc. stropitoria mare fl 1.50, 1.80, 2.20, 1 buc. stropitoria pentru mame cr. 90, fl 1.20, 1 buc. stropitoria pentru rane, de sticla 10 cr., de cositoriu 30 cr.

Lingure de Britannia adeverate (lingure sanitare) fabricatiune anglesa este curata de tote materiale venisoase, stratorie, este ossidata, de acea difera de alte metale; este forte durabile si romane totu-de-una alba si stralucitoria. 12 buc. lingure de cafea, 90 cr, 13 lingure pentru copii fl 1.20, 12 buc. lingure de supa fl 1.50, 1 bucata lingura de spuma 30 cr, 1 lingura de scosu supa 50 cr.

Lingure-Alpacca adeverate.

1 dusina lingure de mancatu fl. 2.40, 2.80, 3.50, 4.50, 5; 1 dusina lingure de cafea fl. 1.80, 1.60, 2.40; 1 buc. lingura de scosu sup' fl. 1, 1.20; 1 buc. lingura de lapte 45, 60 cr. Lingure de metalu argintite, cari romane totu albe, 12 bucati lingure mari de mancatu, 95 cr.; 12 buc. lingure de cafea 45 cr.

Garnitura (lacamul) angela prea-fina. 1 dusina, cu manunchie de lemn, fl. 3, 3.50; 1 dusina, cu manunchie de osu de bibolu, fl. 4.50, 5.50, 6; 1 dusina, sorta prea fina fl. 7, 8.50; 1 dusina, tacamu de mizilicuri (desert), cu manunchie de lemn, sen cornu de bibolu fl. 2, 3, 4.

Candelabre (luminarie) de alpacca prea-fina.

Inalalte de: 4", 5", 6", 7", 8", 9", 10".

Pre iulu: 1 buc.: 40, 50, 60, 70, 80, 90 fl. 1.

Cele mai frumose candelabre de mesa de brouza florintiu. 1 parechia fl. 1.50, 2.50, 3, 3.50, 4; aceliea-si cu doua bratieri, de celor mai noi facomu, 1 parechia fl. 3, 4, 5, 6; 1 buc. mucari e din alabastru 10 cr, cu tassa 15 cr.

Laterne de pusunaru prea bune, forte practice, 1 buc. cu sticla orbitoria, da unu cercu de lumina forte mare, cr. 60, 70, 80, cu orbitoria quadrupla fl. 1, 1.20.

Telescopie optice cu linte buna, cu carea se potu vedea obiectele chiaru in departare de una diumetate mila, 1 bucatu, cr. 40, 50, fl. 1, 2.

Forte estine sunt garniturele de umatu din bronzu turnatu. Una portu-cigare, una cenusierita, una amariu si una pipa mica, frumosa de sugari din spuma prea fina. — Totu la-olala numai fl. 1.50.

Pielleria viennese.

cunoscuta ca cea mai buna fabricatiune.

Traiste de mana pentru dame, cu cercu de ocieu buc. cr. 65, 75, 90, fl. 1, 1.20; d'in cea mai fina pele de chagru, cu lacatu secretu aurit, 1 buc. fl. 2, 2.50, 3.20, 3.50, 4; acellu-a-si cu pusunaru inainte fl. 3.50, 4.50, 5.

Celle mai noi punge de mana practice pentru dame si domni, 1 buc. cr. 40, 60, 80, 90, fl. 1, sortele celle mai fine fl. 1.20, 1.50, 2, 2.50.

Portofolio practice, 4 cr. 60, 80, fl. 1, 1.50, sorti pre fine 1 bucata fl. 2, 2.50, 3, 4, 5:

Portu-cigare, 1 buc. cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1.50, sorte pre fine fl. 2.50, 3, 3.50.

Notitie, cr. 10, 15, 20, 25, pre fine in pele, cr. 30, 40, 50, 80, fl. 1.

Punge de tabacu, cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1.20, 1.50.

Tasce de calatorie, din pele fare, cu lacatu, 1 buc. fl. 2.20, 2.50, 3.20, 3.50 4.50, 5.

Giamantane (coferi) de druma, nepenetrabilie, cu cea mai noua imprimare 1 buc. fl. 2.40, 2.80, 3.50, 4, 4.50, 5, 6.

Flacone pentru calatorii, imbracate in pele si pocale 1 buc. fl. 1.40, 1.60, 1.90, 2, 2.20.

Manusie de vera, pre-bune, de acia seu matasa pentru copii pana la 8 ani 12 cr, pana la 15 ani 15 cr. pre fine 20 cr, pentru dame 20 cr, pre fine 25 cr, cu manchetu 30 cr, din matasa si resucita 35 cr, manecate pentru dame, pre elegante 35 cr, pentru domni 25 cr, pre fine, 35 cr, matasa resucita 45 cr, legatore pentru dame seu domni, ce se potu spola, fara, tivitura, 20 cr, se aua pre aliosu si dupa gustu.

Cingutorie (branci) pentru dame si copii, pentru lustruita, 8 cr. dupa late 15 cr, pentru dame 25 cr, d'in pelle chagrin cingutorie pentru dame seu feticie 35. 40, 50 cr. impreunate cu matasa 70, 90, cr. fl. 1.

Cellu mai mare assortimentu de albumuri pre frumose:

Pentru 25 portrete bine ornatu, cr. 60, 80, fl. 1.
25 " cu ornamente pre finu fl. 1.50, 2, 3.
" 50 " finu, cu imprimatura de auru, cr. 90, fl. 1.50, 2.
" 50 " cu celu mai frumosu ornamente, fl. 2.50, 3.
" 3.50, 4, 5.

100 si 200 portr. 1 buc. fl. 4, 5, 6, 8.

Esemplarite de lussu, fl 10, 12, 15, 18, 20.

Album cu musica.

Fia-ce album, candu se deschide, canta doue d'intre celle mai noi si placute piese de jocu seu opere, cu tonuri pline de tactu si placute. Ce suprindere placuta pentru visitatoru, carele d'in curiositate, frudiarindu prin Album, este totu odata insociu de musica. 1 buc, formatu micu, fl. 9.50, 10, 50, 1 buc, formatu mare si lunga, fl. 11, 12, 1 buc, quartu mare, esemplarit de lussu fl. 14, 15.

Celle mai fine telescope optice cu linte acromatica si cu putere chiară de vedinta in departare de 1, 2, pana la 3 mile, fl. 4, 5, 6, 7.

Mappe de scriusu, cu incuiatoria, fl. 1, 1.50, 2, acaleasi, forte practice, cu intocmire completa, 1 buc. fl. 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Necessarie pentru dame, providecu tote requisitele de casutu si cu ornamente exterioare pre finu, cr. 50, 80 fl. 1, 1.50, acellea-si, ornate de lussu, fl. 2, 2.50, 3, 4, 5, 1 cuthia cu 5 ace deferite de brodarit, cr. 15 1 cuthia cu 2 sau 4 ace de impletit, cr. 10 si 20, 1 cuthia cu 100 ace de casutu sortite cr. 20. 1 carte de modelu pentru notatutu si brodarit cu 20 modele, cr. 5.